

Redegjørelse etter åpenhetsloven

Coop Sørvest SA, 2023

Innledning

Coop Sørvest SA skal drive sin virksomhet på en ansvarlig og bærekraftig måte. Våre verdier danner et fundament for dette, og vi har forankret det i selskapets strategi. Vi har etablert et sett med prinsipper for bærekraftig forretningspraksis som skal være styrende, og som skal sette føringer for prioriteringer og arbeidsmåter i selskapet.

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft i Norge i 2022. Denne redegjørelsen er utarbeidet med utgangspunkt i loven og kravene den stiller, og her beskriver vi kort selskapets virksomhet og mer spesifikt hvordan selskapet jobber på dette området – med å sikre ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i virksomheten og leverandørkjeden.

Om selskapet og virksomheten

Coop Sørvest SA er et medlemseid samvirkeforetak, ett av 58 (pr. 31.12.2023) lokale eller regionale samvirkelag som sammen med fellesorganisasjonen Coop Norge SA utgjør Coops samlede virksomhet Coop i Norge («Coop i Norge»). Samvirkelagene driver sisteleddet – butikkene – i Coop i Norge sin verdikjede. Samvirkelagene eier fellesorganisasjonen Coop Norge SA, hvor det er samlet en rekke sentrale oppgaver som gjøres på vegne av Coop i Norge.

Coop Sørvests kjernevirksomhet er salg av dagligvarer og byggevarer til privatkunder, gjennom kjedebutikker i Coops ulike kjeder/konsept. Ut over dette forvalter vi en betydelig eiendomsmasse som huser butikkene våre pluss en del eksterne leietakere.

Ved utgangen av 2023 har selskapet totalt 102 butikker. Disse fordeler seg på de ulike kjedekonseptene under Coop-paraplyen som vist i tabellen.

Kjede	Antall butikker
Extra	53
Obs	5
Coop Mega	4
Coop Prix	30
Coop Marked	2
Obs BYGG	5
Byggmix	3
	102

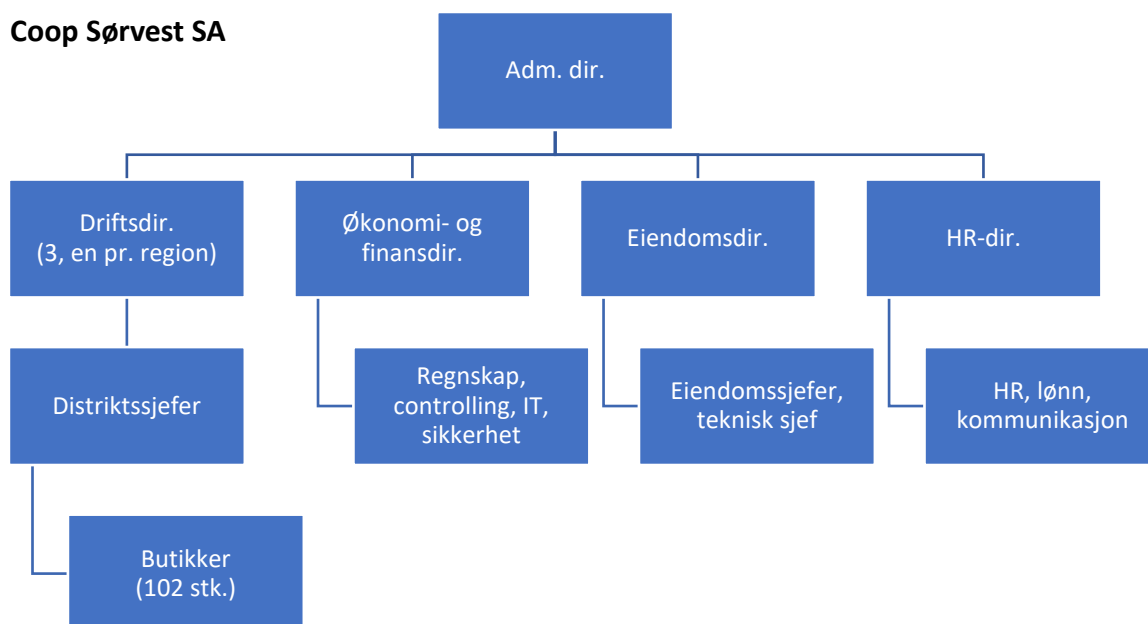
Coop Sørvest er morselskap i et konsern som i tillegg består av 17 heleide datterselskap. Datterselskapene er rene eiendomsselskap (SPV'er), som typisk eier en eiendom hvor Coop Sørvest har en av sine butikker. Coop Sørvest er største og i flere tilfeller eneste leietaker i disse eiendommene. De fleste selskapene er i ordinær drift med løpende leieforhold og generell forvaltning og drift av eiendommene, mens noen er i tidligere fase med et pågående utviklingsprosjekt. Det er ingen ansatte i datterselskapene, alle medarbeidere er ansatt i morselskapet. Datterselskapenes innkjøp av varer og tjenester er i all hovedsak fra samme leverandører som morselskapet Coop Sørvest benytter, og de behandles i denne forbindelse samlet.

Videre er Coop Sørvest medeier i noen tilknyttede selskap, som også i de fleste tilfeller er eiendoms-/utviklingselskap, uten ansatte. Disse har Coop Sørvest ikke nødvendigvis bestemmende innflytelse over, men kan via deltakelse som aksjonærer og styremedlemmer bidra til å sikre at forholdene som reguleres av åpenhetsloven får tilstrekkelig oppmerksomhet også i disse selskapene.

Organisering av arbeidet med åpenhetsloven

Coop Sørvest har siden åpenhetsloven trådte i kraft arbeidet med tilpasning til reguleringene og kravene loven pålegger virksomheten. Arbeidet knyttet til åpenhetsloven et samarbeid mellom flere funksjoner i selskapet, spesielt mellom butikkdrift og ulike fag-/støttefunksjoner som økonomi, regnskap og HR. Overordnet organisasjonskart illustrerer hovedorganisering i selskapet:

Coop Sørvest SA

I fasen hvor vi gjør erfaringer, etablerer arbeidsmåter, rutiner og system, er ansvaret for at adekvate rutiner og arbeidsmåter kommer på plass lagt hos økonomifunksjonen. Arbeidet er likevel et samarbeid med de andre funksjonene. Permanent organisering, ansvar og arbeidsfordeling er ikke endelig fastsatt. Her ønsker vi å gjøre flere erfaringer, over litt tid, for å finne den mest hensiktsmessige organiseringen og arbeidsdelingen.

Retningslinjer og rutiner

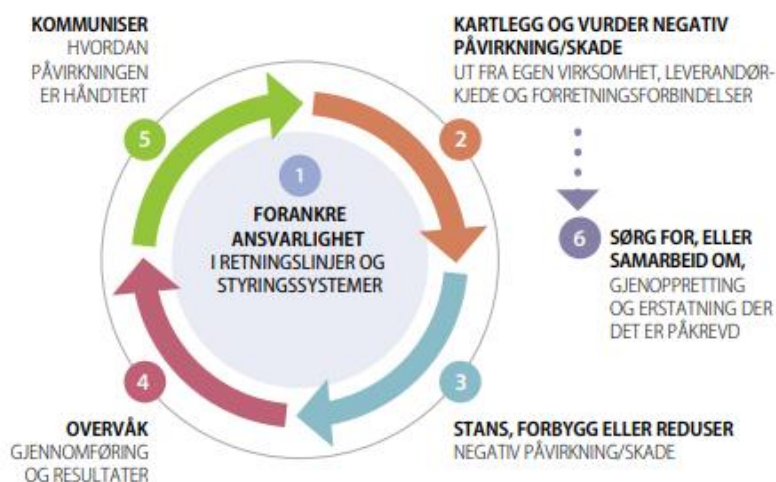
Aktsomhetsvurdering

I starten av arbeidet med åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger tok vi utgangspunkt i OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv, som langt på vei har blitt en standard for å operasjonalisere aktsomhetsvurderinger.

I forlengelsen har vi lent oss på en praktisk trinn-for-trinn-beskrivelse av arbeidet, utarbeidet av revisjons-/konsulentselskapet PwC, som

tar dette enda nærmere de praktiske konkrete oppgavene. Den består av følgende fem trinn:

- 1) Forankring i styrende dokumenter
- 2) Analyse av egen virksomhet og forretningsforbindelser (overordnet)

Aktsomhetsvurdering med støttetiltak

- 3) Risikoklassifisering av leverandører/forretningsforbindelser
- 4) Gjennomføre risikobaserte undersøkelser og kontroller
- 5) Systematisere og rapportere

Forankring i styrende dokumenter

De overordnede føringer for selskapets rolle som ansvarlig aktør er uttrykt i selskapets strategi (nåværende strategi har horisont til og med 2025; det gjennomføres en strategirevisjon i 2024-25): «Vi er en viktig samfunnsaktør og bidrar til bærekraft der vi er». Bærekraft skal her forstås bredt, og inkluderer det å jobbe for en ansvarlig innkjøpspraksis. Dette sikrer forankring og gir grunnlag for prioriteringen, og innføringen av åpenhetsloven hjelper oss i den retningen.

Styret i Coop Sørvest har tidligere vedtatt et sett med «Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis». Dette overordnede, styrende dokumentet fastsetter noen viktige forhold, herunder at:

- Selskapet og dets ledelse erkjenner at virksomheten (med forutliggende leverandørkjede) kan ha negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og bekrefter samtidig at selskapet skal arbeide for en bærekraftig forretningspraksis som ivaretar disse forholdene best mulig.
- Vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger for å avdekke risiko for negativ påvirkning på ovennevnte områder.
- Vi skal forbedre vår egen innkjøpspraksis og, gjennom dialog og samarbeid med våre leverandører, best mulig sikre en ansvarlig innkjøpspraksis.
- Selskapet støtter retten til fri fagorganisering og demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon.
- Selskapet, og våre ansatte, skal ikke tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver/godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige fordeler.
- Selskapet skal ikke inngå avtaler med selskaper eller personer som er sanksjonerte i henhold til relevant regelverk¹.
- Selskapet skal stille krav til leverandører og samarbeidspartnere om at de samarbeider for å gjennomføre våre prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, og mer spesifikt overholde våre etiske retningslinjer for leverandører.

Prinsippdokumentet gir tydelige føringer for vårt arbeid på dette området, og setter konkrete ambisjoner som innebærer at vi må forbedre eksisterende rutiner og arbeidsmåter, og etablere tydeligere policy og rutiner på områder som adresseres tydeligere med innføringen av åpenhetsloven. Dokumentet følger som vedlegg, bakerst i dokumentet.

Vi har videre tiltrådt Coops «Etiske retningslinjer for leverandører», og vi har jobbet og jobber med å få implementert disse retningslinjene i våre avtaler og vår samhandling med leverandører.

I tillegg dekker Coop Sørvests generelle etiske retningslinjer noen områder som er relevante i dette arbeidet.

¹ Sanksjonert i henhold til regelverk utstedt av FN, EU, Storbritannia, USA eller norske myndigheter.

Resultater fra risiko- og aktsomhetsvurdering

Lav risiko i egen virksomhet

I vår egen virksomhet vurderer vi risikoen for brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter som svært lav. Vi er regulert av – og etterlever – norsk lov- og regelverk. Vi har et godt fungerende samarbeid med tillitsvalgte for de ansatte, samt verneombud, gjennom faste møter og løpende dialog. I selskapets styre er tre av åtte medlemmer valgt av og blant de ansatte (i tillegg til at første varamedlem for ansattvalgte deltar på styremøtene). Vi har tariffavtaler på alle våre avdelinger. Vi gjennomfører jevnlig opplæring av ledere, samt betydelig informasjonsarbeid, for å sikre at relevant regelverk og praksis på området er best mulig kjent og forstått av både ledere og medarbeidere. Vi er en stor virksomhet med snaut 2 400 ansatte, og dette gjøres også for å forebygge at noen, av manglende kunnskap eller andre årsaker, skal innrette seg med ordninger som ikke er i tråd med f.eks. regler og rammer for arbeidstid. Det er naturligvis en viss utskifting av ansatte, så dette er kontinuerlig arbeid.

Coop Sørvest har etablerte varslingsrutiner til bruk ved varsling av kritikkverdige forhold, enten det dreier seg om forhold ved arbeidsmiljøet, mobbing eller trakassering, forhold som kan være i strid med lov- og regelverk, selskapets etiske retningslinjer, eller andre kritikkverdige forhold. Varsling kan gjøres i flere kanaler, herunder til nærmeste leder eller dennes leder igjen, til administrerende direktør eller styreleder, tillitsvalgte eller verneombud. I 2023 hadde vi fem varslingssaker, som alle er behandlet i tråd med varslingsrutiner og relevant lovverk.

Leverandørforhold

Selskapets viktigste leverandør og grossist er Coop Norge SA, som gjør innkjøp på vegne av hele Coop i Norge og videreselger varene til samvirkelagene. Av Coop Sørvest sitt totale innkjøp av varer for videresalg, utgjør leveranser fra Coop Norge 98%. Om vi inkluderer alt av innkjøp, altså inkluderer varer for eget bruk samt tjenester på ulike områder, utgjør kjøp fra Coop Norge ca. 90% av samlet innkjøpsvolum. Det resterende er da fordelt på et antall førstehåndslleverandører (hvor vi kjøper direkte, uten å gå via hovedgrossist Coop Norge), hvorav drøyt 90 har årlige (2023) leveranser til oss på over 1 mill. kroner hver.

Coop Norge ivaretar aktsomhetsvurderinger knyttet til vareområdene og leverandørene som går via dem som grossist, og som utgjør en helt dominerende del av våre innkjøp. Vi får tilgang til denne informasjonen.

Tilnærmet alle våre førstehåndslleverandører er norske, og dermed omfattet av et sterkt norsk lov- og regelverk. Landrisikoen² i Norge regnes generelt som svært lav. Dette begrenser generelt risikoen for brudd på rettighetene som adresseres spesielt i åpenhetsloven (men fjerner naturligvis ikke risikoen helt). Vårt innkjøp fra førstehåndslleverandører domineres av tjenestekjøp, fra ulike områder som finans (bank, forsikring, pensjon, etc.), husleie, rådgivningstjenester innen ulike fag, IT-tjenester, kontroll og sikkerhet, mm. – samt matvarer (primært kjøtt- og bakervarer) fra mindre, lokale produsenter.

Så langt er det ikke avdekket faktiske forhold blant disse leverandørene som innebærer negative konsekvenser, dvs. fare for eller faktiske brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold.

² Countries' Risk Classification, amfori BSCI (2022)

Vi identifiserte tidligere tre bransjer eller vare-/tjenesteområder som vurderes å ha en høyere risiko på dette området. Denne vurderingen gjelder fortsatt, og det gjelder følgende bransjer:

- Bygg/anlegg/entreprenørtjenester
- Transport
- Landbruksprodukter, spesifikt frukt og grønnsaker

Vi er selv byggherre på en del byggeprosjekter. Vi bruker i all vesentlighet lokale, kjente leverandører/entreprenører som vi har god og langvarig dialog med. I skrivende stund har vi begrenset med pågående byggeaktivitet, men det varierer over tid. Forhold knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold får større oppmerksomhet ved nye prosjekter, fra og med anbudsfasen. Gjennom dialogen med entreprenørene får vi bedre avklaringer rundt hvordan de jobber med disse tingene, dvs. forholdene som adresseres med åpenhetsloven. De benytter seg i stor grad av etablerte tjenester som kartlegger og avdekker risiko (som Achilles Startbank), hvor de får identifisert bransjer eller vareområder med høy risiko, og de får en klassifisering av underleverandører som igjen gir et bedre grunnlag for vurdering og videre oppfølging. Så langt er det ikke avdekket konkrete forhold som krever tiltak og spesiell oppfølging. Vi opplever også at entreprenørbransjen fortsatt jobber med å tilpasse seg regelverket, etablere bedre rutiner for å etterleve, på samme måte som vår virksomhet og bransje gjør.

Det aller meste av transporten av varer til butikkene våre er styrt og levert av hovedgrossist Coop Norge, og transporten utføres i stor grad av Coop Norges eget transportselskap og egne ansatte. Coop Norge ivaretar aktsomhetsvurdering knyttet til disse tjenestene, og sikrer på vegne av hele Coops verdikjede at risiko avdekkes og eventuelle brudd eller negative konsekvenser håndteres. Vi får tilgang til denne informasjonen ved behov.

Vi kjøper selv et begrenset volum av transporttjenester. De aktuelle transportørene er lokale selskap. Det er så langt ikke avdekket konkrete negative konsekvenser knyttet til noen av disse.

Vi kjøper inn noe frukt og grønnsaker fra mindre, lokale leverandører, men en økende andel av innkjøpene fra også disse leverandørene skjer nå gjennom hovedgrossist Coop Norge. Bransjen benytter seg bl.a. av midlertidig arbeidskraft fra andre land, og det har vært avdekket tilfeller av manglende etterlevelse av norsk regelverk på området, og det har vært tilfeller hvor kravet om anstendige arbeidsforhold ikke har vært oppfylt. Vi har ikke avdekket slike forhold hos leverandørene vi benytter, men oppfatningen er at bransjen har en forhøyet risiko. Vår praksis for leverandørvalg, avtaleverk, implementering av retningslinjer for leverandører, osv. er forbedret fra forrige år, og samtidig er det arbeid som gjenstår før vi er på det nivået vi bør være.

Det siste året har vi jobbet spesielt med å etablere bedre avtaleverk med disse leverandørene, inkludert å ta inn retningslinjer og prinsipper for bærekraftig forretningspraksis i avtaleverket. En erfaring er at flere leverandører stiller seg undrende til noe av dette regimet, opplever at det er krevende å sette seg inn i, og oppfatter det som omfattende og rigid sett i forhold til den virksomheten de driver. Men dette jobber vi kontinuerlig med, og det kommer gradvis på plass.

Tiltak og videre arbeid

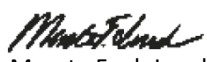
Som nevnt over er det ikke identifisert konkrete hendelser, eller såpass stor risiko knyttet til enkeltleverandører, at det krever konkrete tiltak overfor dem. Selv om vi nå har bedre avtaleverk med førstehåndsleverandørene enn tidligere, og det dekker flere leverandører enn tidligere, har vi fortsatt arbeid som gjenstår før dette er godt nok. Vi har iverksatt flere tiltak, og jobber kontinuerlig med å forbedre disse områdene, herunder:

- Forankret overordnede prinsipper gjennom styrevedtak.
- Koblet oss på felles/sentrale rutiner for behandling av informasjonskrav til Coop.
- Forbedring av avtaleverk, etablering av avtaler der dette ikke var på plass, inkludert å ta inn etiske retningslinjer for leverandører sammen med avtalene og sikre omforent forståelse av disse. Dette er et kontinuerlig arbeid.
- Informasjonsinnhenting om og fra prioriterte leverandører, om nødvendig oppfølging i etterkant.
- Forbedring av rutiner for vurdering, valg og onboarding av leverandører
- Etablering av intern rapportering på de aktuelle områdene.
- Innarbeiding av rutiner som er etablert eller endret som følge av kravene i åpenhetsloven i eksisterende årshjul/-planer.
- Systemstøtte for å effektivisere arbeidet med aktsomhetsvurderinger, håndtering av hendelser, informasjonskrav, rapportering, osv. (områdene som følger av åpenhetsloven)
- Permanent plassering av ansvar og oppgaver knyttet til arbeidet som følger av åpenhetsloven (nå er det organisert midlertidig, jf. tidligere beskrivelse).

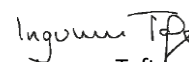
De tiltakene som er gjort, og de tingene det jobbes med kontinuerlig, har gjort oss bedre rustet til å forebygge og til å avdekke og behandle brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter. Når og hvis slike avdekkes vil de bli håndtert i tråd med kravene i åpenhetsloven og de praktiske veiledningene på området.

Sandnes, juni 2024

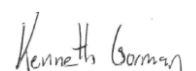

Runar Leite
Styrets leder

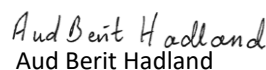

Merete Fogh Lund
Styrets nestleder

Jone Edland
Styremedlem

Ingunn Toft
Styremedlem

André Sæbø
Styremedlem

Kenneth Gorman
Styremedlem

Aud Berit Hadland
Styremedlem

Kari Stensland
Styremedlem

Tore Klovning
Adm. dir.

Coop Sørvest SAs prinsipper for bærekraftig forretningspraksis

Innledning

Coop Sørvest SA arbeider for en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø. Dette ønsker vi å gjøre i nært samarbeid med våre ansatte, leverandører og samarbeidspartnere, og spesielt Coops fellesorganisasjon Coop Norge SA.

Vi anser bærekraftig forretningspraksis som en forutsetning for bærekraftig utvikling, hvilket innebærer at dagens generasjoner får dekket sine behov uten å ødelegge framtidige generasjoners mulighet til å få dekket sine behov. FNs bærekraftsmål er verdens felles handlingsplan for bærekraftig utvikling, og vi arbeider aktivt med oppnåelsen av disse bærekraftsmålene.

Vi erkjenner at vår forretningspraksis kan ha negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Samtidig ser vi et potensial til å bidra til positiv utvikling i leverandørkjeden. Med bakgrunn i dette har vi utarbeidet følgende prinsipper og krav til vår egen virksomhet:

Aktsomhetsvurderinger

Vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Aktsomhetsvurderinger vil si å foreta egne risikokartlegginger av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse, forebygge eller begrense slik negativ påvirkning. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting. Vi vil allikevel etterstrebe å bruke vår innflytelse for å få bedriften som forårsaker skaden til å forebygge eller redusere skaden.

Ansvarlig innkjøpspraksis

Coop Sørvest anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet for bærekraftig forretningspraksis. Vi skal tilpasse egen innkjøpspraksis slik at vi styrker, og ikke undergraver, leverandørers mulighet til å levere på kravene vi stiller for å sikre gode forhold for mennesker, samfunn og miljø. Vi skal tilstrebe langvarige leverandørforhold med leverandører som viser særlig vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling i leverandørkjeden.

Fri fagorganisering og arbeiderepresentasjon

Coop Sørvest støtter opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon. Vi skal involvere tillitsvalgte for de ansatte og andre relevante interessenter i vårt arbeid med bærekraftig forretningspraksis.

Leverandørutvikling og partnerskap

I dialog med leverandører vil vi ved behov vurdere å bidra med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve Coops krav til forhold i leverandørkjeden. På denne måten legger vi grunnlaget for godt samarbeid med leverandører som viser vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling for mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

Antikorrupsjon

Coop Sørvest, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler.

Handelsboikott og sanksjoner

Coop Sørvest, inkludert leverandører og samarbeidspartnere, skal unngå å kontrahere med selskaper eller personer som er sanksjonerte, eller som samarbeider med selskaper eller personer som er sanksjonerte, i henhold til regelverk utstedt av FN, EU, Storbritannia, USA og/eller norske myndigheter.

Krav til forhold i leverandørkjeden

Coop Sørvest forventer at leverandører og samarbeidspartnere arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Disse dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø. Våre leverandører skal blant annet:

- Overholde våre etiske retningslinjer for leverandører
- Arbeide aktivt med aktsomhetsvurderinger, herunder foreta egne risikokartlegginger for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene må overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden, er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid.
- På oppfordring fra oss, kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene.

Ved brudd på Coop Sørvest sine retningslinjer, kan vi kreve at leverandøren etablerer en plan for å lukke avvik, inkludert tidspunkt for implementering av plan og gjennomføring av forbedringspunkter. Dersom leverandøren, etter gjentatte henvendelser, ikke viser vilje eller evne til å etterleve retningslinjer for leverandører, kan heving av kontrakt forekomme.

Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (Code of Conduct)

Coop Sørvest stiller forventninger til sine leverandører knyttet til bærekraftig forretningspraksis. Disse prinsippene er basert på FN- og ILO-konvensjoner og angir minimums- og ikke maksimumsstandarder. Lovgivningen på produksjonsstedet skal respekteres. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

Disse forventningene utdypes nærmere i våre etiske retningslinjer for leverandører.